

(H)erkenning van dyslexie bij
begaafde kinderen.
10 november 2015
SLO "Bijzonder begaafd"

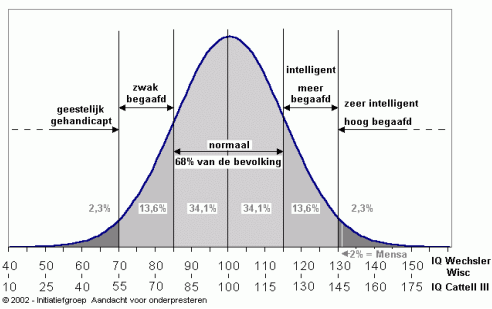
door
Willeke Rol
Specialist in Gifted Education
European Council for
High Ability
ECHA

Activiteiten

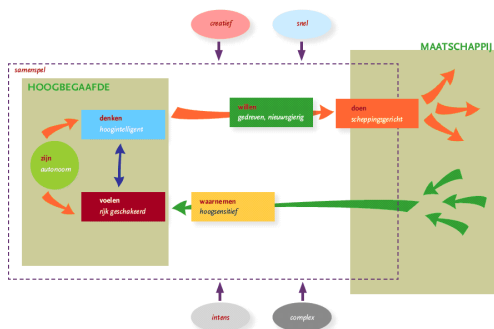
Gauss curve

Hoogbegaafd

Hoogbegaafd

Dyslexie

Dislectie
Dyslektie
Disklexie
Dislektisie

DYS · LEXIE [DISLEKSIE] v
eén nat hekkig porbeelm emt
het aenleern ennet akuraad n
ennof flot toeapss n van het
lesun enovspel len op?
woort nifoo.

Dyslexie vervolg

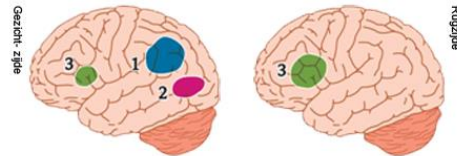
DYSLEXIE IN HET OUDE ROME

presentatie

Hersengebieden

Hersengebieden betrokken bij lezen:

1. Parieto-temporaal gebied (analyse geschreven woorden)
2. Occipito-temporaal gebied (directe woordherkenning)
3. Inferior frontale gyrus (articulatie en 'stijl' lezen)

Oorzaken dyslexie

- ~ De precieze oorzaak van dyslexie weten we nog niet helemaal, maar wel is duidelijk dat het zich afspeelt in de hersenen. Het lijkt erop dat het hersengebiedje waar klanken aan schrifttekens worden gekoppeld, te zwak is aangelegd of moeilijk bereikbaar is.
- ~ De klankcodes worden daardoor onvolledig of incorrect in de hersenen verwerkt en minder goed in het geheugen opgeslagen. Het gevolg is dat deze ook minder goed uit het geheugen zijn op te halen om gekoppeld te worden met het woordbeeld.
- ~ Duidelijk is dat mensen met dyslexie problemen hebben met de fonologische verwerking van taal en/of het snel benoemen van woorden.
- ~ **Erfelijkheid**
Het staat vast dat bij dyslexie sprake is van een erfelijke factor. Een kind dat één ouder heeft met dyslexie, heeft 40 tot 50% kans er ook aanleg voor te hebben. Bij twee dyslectische ouders ligt dit percentage rond de 80%.

Dyslexie en hoogbegaafdheid

- ~ Dyslexie heeft niets te maken met intelligentie. Ook kinderen met een heel hoog IQ kunnen moeite hebben met lezen en schrijven. In de praktijk is het extra lastig dyslexie bij deze kinderen te herkennen. Vaak wordt de dyslexie pas laat herkend, als een kind al op het voortgezet onderwijs zit.
- ~ Dat de dyslexie moeilijk herkend wordt, komt omdat deze kinderen door hun hoge intelligentie niet tot de allerslechtsten van de klas behoren, maar matige lezers en spellers zijn. Juist door hun hoge intelligentie kunnen deze kinderen genoeg compenseren, waardoor niet aan dyslexie gedacht wordt. Pas wanneer op het voortgezet onderwijs het tempo hoger komt te liggen en de hoeveelheid leerstof toeneemt, worden de problemen groter en wordt eventueel aan dyslexie gedacht.
- ~ Deze kinderen worden niet aangesproken op hun capaciteiten. Het gevaar bestaat dat het kind gedemotiveerd raakt.

Dyslexie en hoogbegaafdheid

Dyslexie en hoogbegaafdheid

- ~ Kinderen die zowel hoogbegaafd als dyslectisch zijn, zijn vaak te herkennen aan de volgende signalen:
- ~ Veel spellingsfouten.
- ~ Wel goed mondeling taalgebruik, maar schriftelijk wel problemen.
- ~ Negatief beïnvloede prestaties (verveling, faalangst, enz.)
- ~ Niet aan verwachtingspatronen voldoen.
- ~ Compenseren van de dyslexie.
- ~ Problemen bij gecompliceerde taken.
- ~ (Kans op) ernstige demotivatie.

Andre

CITO

- ~ De CITO-score is de score die een leerling behaalt op een **toets** van het CITO.
- ~ Bij de toetsen van het **CITO Leerlingvolgsysteem (LVS)** wordt de uitslag omgezet in een letterscore van A tot en met E of naar Romeinse cijfers I t/m V. Het hoogste niveau is A, en het laagste niveau is E. Bij de normering met Romeinse cijfers is het hoogste niveau I en het laagste niveau V.
- ~ De CITO-score is een **richtlijn** bij het advies dat de school geeft aan de ouders. Maar ondanks de score kan de school ook een ander advies geven.
- ~ A-E normering versus I-V normering

CITO normering

De A-E normering en de I-V normering van Cito toetsen hebben een verschillende indeling wat betreft de percentages.

I-V		A-E	
20% hoogst scorende leerlingen	I 20%	A 25%	25% hoogst scorende leerlingen
20% boven het landelijk gemiddelde	II 20%	B 25%	25% ruim boven tot net boven het landelijk gemiddelde
20% landelijk gemiddelde	III 20%	C 25%	25% net tot ruim onder het landelijk gemiddelde
20% onder het landelijk gemiddelde	IV 20%	D 15%	15% ruim onder het landelijk gemiddelde
20% laagst scorende leerlingen	V 20%	E 10%	10% laagst scorende leerlingen

Cito voorbeelden

Cito 1

cito 2

Klepel en BRUS (Een-minuut-test)

Meet de technische leesvaardigheid bij kinderen uit groep 4 t/m groep 8 en de brugklas
 * Kan ingezet worden in het reguliere en speciaal basisonderwijs
 * Gebruik in combinatie met De Een-Minuu-Test geeft aanwijzingen voor classificatie en behandeling van leesproblemen

Doel
Het meten van de technische leesvaardigheid van pseudo-woorden.

Doelgroep
De test is bedoeld voor groep 3 tot en met 8 van het basisonderwijs en de brugklas van het voortgezet onderwijs.

Beschrijving
Het in combinatie afnemen van De Klepel en de Een-Minuu-Test geeft de mogelijkheid veronderstellingen te formuleren ten aanzien van de relatieve sterkte en zwakte van de procedures van technisch lezenwoordidentificatie. Aan de hand van de scorecombinaties wordt de woordleesprestatie van de leerling geïdentificeerd. De beeldengedie horen bij zwakke en slechte leesprestaties worden voorzien van diagnostische aanwijzingen en orthopedagogische adviezen. De Klepel bestaat uit: een Handleiding, Testkaarten vorm A en B en Scoreformulieren vorm A en B.

Normering
De Klepel is gericht op leerlingen van groep 3 tot en met 8 van het basisonderwijs en de brugklas van het voortgezet onderwijs. De normtabellen zijn voor deze groepen beschikbaar voor twee momenten in het schooljaar: de periode rond januari en de periode rond juni.

Afname
De test wordt individueel afgenomen via de pen-en-papiermethode. De afname duurt ongeveer 2 minuten.

Uitwerking/normering

Klepel

9 woord

EMT

Dyslexie in VO

Vroegtijdig vaststellen

- Soms is dyslexie nog niet vastgesteld in het basisonderwijs. Dit kan komen door ontbrekende kennis bij de leerkrachten of doordat de leerling het tot dan toe zonder hulp heeft kunnen redden. Vaak zijn het kinderen met een groot compenserend vermogen die dankzij hun intelligentie en doorzettingsvermogen door het basisonderwijs zijn gekomen. De meeste van hen beschikken ook over een groter verbaal leervermogen waarmee zij hun zwakke technische leesvaardigheid hebben gemaskeerd
- Bij 25% van de dyslectische leerlingen komt de handicap pas in het voortgezet onderwijs aan het licht. Dat gebeurt bij het leren van grammatica en rijjes voor de vreemde talen of met de signaleringstoets die in de brugklas wordt afgenomen. De uitslag van de toets wijst uit of er sprake is van een lees- en/of spellingachterstand en of verder onderzoek nodig is. In uitzonderlijke gevallen wordt dyslexie pas in de bovenbouw zichtbaar, omdat de leerling al die tijd zijn lees- en spellingproblemen heeft weten te compenseren.

Dyslexie in VO vervolg

Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs

Als vervolg op de Protocollen Dyslexie Basisschool is voor het voortgezet onderwijs ook een protocol geschreven. Dit protocol is een handleiding voor docenten om dyslexie beter te signaleren, te begeleiden en leerlingen met dyslexie de juiste hulpmiddelen aan te reiken.

Lennert

Wat er nog ter tafel komt

Artikel

[superslim dyslectisch onzichtbaar](#)

Willeke Rol

willeke@brightkids.nl

www.brightkids.nl